

Bruselj, 27. maj 2024
(OR. en)

9442/24

CONOP 26
CFSP/PESC 798

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o stališču EU glede krepitve prepovedi protipehotnih min glede na 5. konferenco o pregledu Konvencije o prepovedi protipehotnih min

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o stališču EU glede krepitve prepovedi protipehotnih min glede na 5. konferenco o pregledu Konvencije o prepovedi protipehotnih min, ki jih je Svet odobril na 4028. seji 27. maja 2024.

**Sklepi Sveta o stališču EU glede krepitve prepovedi protipehotnih min
glede na 5. konferenco o pregledu Konvencije o prepovedi protipehotnih min**

I- Uvod

1. Evropska unija (EU) enotno podpira cilje Konvencije o prepovedi uporabe, kopičenja zalog, proizvodnje in prenosa protipehotnih min in o njihovem uničenju¹ ter si prizadeva za uresničitev teh ciljev. EU in njene države članice se že dolgo zavzemajo za odstranjevanje min in uničenje nakopičenih protipehotnih min ter za pomoč žrtvam protipehotnih min, spodbujanje univerzalizacije Konvencije in podporo državam pogodbenicam pri njenem doslednem in učinkovitem izvajanju. Vse države članice EU so pogodbenice Konvencije od 1. junija 2013.
2. Svet meni, da je Konvencija ključni instrument za razoroževanje, katerega celovitost, dosledno izvajanje in strogo uporabo je treba zagotoviti in si pri tem prizadevati za univerzalni pristop k njemu. Konvencija se petindvajset let po začetku veljavnosti šteje za uspeh diplomacije razoroževanja in za primer tega, za kar se Unija zavzema, tj. na pravilih temelječ mednarodni red, ukoreninjen v spoštovanju človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava. Konvencija združuje stroge svetovne standarde glede prepovedi uporabe, prenosa in proizvodnje protipehotnih min, prepričljive rezultate, kar zadeva uničenje zalog protipehotnih min, razminiranje območij, onesnaženih z minami, ter določbo, da mora vsaka država pogodbenica, ki to lahko stori, žrtvam min zagotoviti ustrezno pomoč, pri čemer bi bilo treba to pomoč vključiti v širše nacionalne politike, načrte in pravne okvire.

¹ V nadaljnjem besedilu „Konvencija“.

Konvencija ima izmerljiv in velik pozitivni učinek na humanitarno zaščito, stabilizacijo, razvoj in razoroževanje po vsem svetu ter prispeva k svetovnemu miru in varnosti ter k uresničevanju Agende za trajnostni razvoj do leta 2030.

3. Svet ugotavlja, da cilji Konvencije kljub temu še niso v celoti doseženi. Onesnaženost s protipehotnimi minami še naprej povzroča škodo, vliva strah, preprečuje dostop, ovira socialno-ekonomski razvoj ter beguncem in notranje razseljenim osebam preprečuje vrnitev domov. Breme, ki ga za posameznike, družine, skupnosti, regije in države predstavljajo protipehotne mine in eksplozivni ostanki vojn, je še vedno veliko in nesprejemljivo. Svet odločno obsoja nezakonito vojno agresijo Rusije v Ukrajini ter uporabo protipehotnih min in improviziranih protipehotnih min, zaradi katerih se Ukrajina danes uvršča v sam vrh držav z največjo onesnaženostjo z minami. Svet je zaskrbljen tudi zaradi novih primerov onesnaženosti v državah, kot so Irak, Libija, Sirija, Jemen, Mjanmar, kot tudi v državah Sahela. Svet ponovno potrjuje, da je vsaka uporaba protipehotnih min kjer koli, kadar koli in s strani katerega koli akterja za EU še naprej popolnoma nesprejemljiva.
4. Svet opozarja, da so EU in njene države članice glavni donatorji pomoči za razminiranje po svetu, s katero se podpirajo univerzalizacija, pregled in odstranjevanje miniranih območij, izobraževanje o tveganju zaradi min, pomoč za žrtve, uničevanje zalog, krepitev zmogljivosti ter raziskave in razvoj na področju tehnologije za odkrivanje min in njihovo odstranjevanje. EU in njene države članice so vse od zadnje konference o pregledu Konvencije leta 2019 glavne donatorke za razminiranje po svetu, saj je bilo v okviru instrumentov za odzivanje na krizne razmere v ta namen leta 2022 dodeljenih 26 milijonov EUR, leta 2023 pa 38,5 milijona EUR, v okviru humanitarne pomoči pa leta 2022 še dodatnih 8,5 milijona EUR in 16 milijonov EUR leta 2023. Svet opozarja tudi na znatno dopolnilno podporo posameznih držav članic EU pri financiranju dejavnosti in projektov pomoči za razminiranje.
5. Svet opozarja na prispevek, namenjen izvedbeni podporni pisarni Konvencije na podlagi Sklepa Sveta (SZVP) 2021/257 z dne 18. februarja 2021 v podporo akcijskemu načrtu iz Osla za izvajanje Konvencije o prepovedi uporabe, kopičenja zalog, proizvodnje in prenosa protipehotnih min in o njihovem uničenju iz leta 1997.

Ta sklep je izvedbeni podporni pisarni omogočil sodelovanje pri izvajanju akcijskega načrta iz Osla, sprejetega na četrti konferenci o pregledu Konvencije leta 2019, vključno s spodbujanjem univerzalizacije in podpiranjem prizadevanj držav pogodbenic za izvajanje vidikov akcijskega načrta iz Osla, ki zadevajo pregled, odstranjevanje, izobraževanje o tveganju zaradi min in pomoč žrtvam.

6. Svet izraža priznanje številnim partnerjem in deležnikom, ki so prispevali k oblikovanju Konvencije in njenim uspehom v teh zadnjih petindvajsetih letih, vključno z vsemi državami pogodbenicami, mednarodnimi organizacijami, civilno družbo, raziskovalci in vsemi donatorji razminiranja in njegovimi akterji. Svet glede na to med drugim priznava tudi prizadevanja Mednarodnega gibanja rdečega križa in rdečega polmeseca ter Mednarodne kampanje za prepoved protipehotnih min. Še posebej bi želel izreči priznanje pogumu in odločnosti odstranjevalcev min po svetu, ki stremijo k temu, da bi bile površine spet dostopne in varne, ter želi počastiti spomin na tiste, ki so izgubili življenje pri opravljanju tega plemenitega dela. Svet poudarja pomen vključevanja preživelih in njihovih predstavniških organizacij, tudi mladinskih organizacij in organizacij za pravice žensk ter organizacij, ki jih vodijo ženske, v izvajanje in prizadevanja za univerzalizacijo Konvencije. Svet čestita izvedbeni podporni pisarni Konvencije za njeno vztrajno in neprecenljivo delo. Nazadnje izpostavlja tudi trdno partnerstvo in odlično sodelovanje Združenih narodov in Evropske unije na področju razminiranja.
7. Svet pozdravlja prihodnjo peto konferenco o pregledu Konvencije, ki bo od 25. do 29. novembra 2024 v Angkorju (Siem Reap) in bo priložnost za pregled napredka, potrditev zavez in spodbujanje nadaljnje univerzalizacije in okrepljenega izvajanja Konvencije. Meni, da bi morali na konferenci o pregledu spodbuditi odprt in konstruktiven dialog med državami pogodbenicami ter da bi morali vsi ustrezni deležniki sodelovati pri razpravi o sedanjih in prihodnjih izzivih ter pospešiti napredek pri uresničevanju skupnega cilja za svet brez protipehotnih min.
8. Cilji EU za izid konference o pregledu so nadalje pojasnjeni v dokumentu o stališču pod točko II.

II- Dokument o stališču EU za peto konferenco o pregledu Konvencije o prepovedi uporabe, kopičenja zalog, proizvodnje in prenosa protipehotnih min in o njihovem uničenju (Siem Reap – Angkor, 25.–29. november 2024)

Evropska unija (EU) bo konstruktivno prispevala k uspešnemu soglasju glede izida konference o pregledu Konvencije o prepovedi protipehotnih min, pri čemer si bo prizadevala, da se elementi v nadaljevanju vključijo v predvidene tri sklepne dokumente, tj. v (1) pregled delovanja in stanja Konvencije, (2) politično izjavo in (3) akcijski načrt.

1) V zvezi s pregledom delovanja in stanja Konvencije:

1. Opredeliti nove izzive pri izvajanju Konvencije, s katerimi so se države pogodbenice soočale na vseh področjih Konvencije (univerzalizacija, skladnost, pomoč žrtvam, odstranjevanje min, uničevanje zalog, sodelovanje in pomoč, preglednost in izmenjava informacij).
2. Opozoriti na sklepe nemškega predsedstva z 21. srečanja držav pogodbenic Konvencije v zvezi s sedanjimi izzivi, navedenimi v dokumentih, ki so bili poslani konferenci.
3. Prizadevati si za podroben pregled stanja izvajanja obveznosti Konvencije po četrti konferenci o pregledu iz leta 2019, ki bi temeljil na pripravljalnem delu in sklepih odborov Konvencije, vključno z naslednjimi točkami:

Univerzalizacija

- a. Podpreti vsa prizadevanja za univerzalizacijo, vključno s prizadevanji predsedstva, izvedbene podporne pisarne in posebnih odposlancev Konvencije, ter oblikovati spodbude za spodbujanje univerzalizacije, med drugim s financiranjem.

Izvajanje člena 5

- b. Spodbuditi države pogodbenice, naj pravočasno predložijo podrobne informacije, ki zadevajo izvajanje njihovih obveznosti iz člena 5, zlasti glede prošenj za podaljšanje roka.

- c. Opozoriti, da mora 14 držav pogodbenic izpolniti svoje obveznosti v zvezi z odstranjevanjem min do leta 2025, in izraziti obžalovanje, da bo to v roku najverjetneje storilo le nekaj držav pogodbenic.
- d. Spodbuditi prizadevanja vseh zadevnih držav pogodbenic glede na številne prošnje za podaljšanje roka, ki se pričakujejo v letu 2024. Pozvati države pogodbenice, naj predložijo podrobne delovne načrte za zahtevana obdobja podaljšanja, vključno z analizo stroškov in pobudami, prilagojenimi okoliščinam, za izobraževanje o tveganju zaradi min in zmanjšanje tveganja v prizadetih skupnostih.
- e. Spodbuditi države pogodbenice, naj posodablajo svoje nacionalne standarde na področju razminiranja v skladu z najnovejšimi mednarodnimi standardi za razminiranje.
- f. Spodbuditi države pogodbenice, ki so po navedbah onesnažene z improviziranimi protipehotnimi minami, naj si še naprej prizadevajo za ozaveščanje o tem, da je treba to onesnaženost z minami obravnavati v okviru Konvencije.
- g. Spodbuditi krepitev sinergij med odborom za izvajanje člena 5 in odborom za krepitev sodelovanja in pomoči ter krepitev dialoga s strokovnimi organizacijami.
- h. Podpreti ustanovitev neformalne podporne skupine za odbor za izvajanje člena 5 in nadalje razmisliti, kako okrepiti postopek iz člena 5, vključno s prispevki ustreznih deležnikov.

Izvajanje člena 7

- i. Pozvati države pogodbenice, naj izpolnijo obveznosti glede poročanja na podlagi člena 7.

Sodelovanje in pomoč

- j. Promovirati rezultate tretje svetovne konference o pomoči žrtvam in zagotoviti, da bodo vključeni v prihodnji akcijski načrt.
- k. Podpreti format individualiziranega pristopa, ki ga uporablja odbor, da bi se zainteresiranim prizadetim državam pogodbenicam zagotovila platforma, prek katere bi lahko ustreznim deležnikom, vključno z donatorji in akterji na področju razminiranja, predstavile svoje specifične izzive in potrebe.

4. Pregledati mehanizme za izvajanje Konvencije ter podpreti prizadevanja in predloge za njihovo izboljšanje, če je to potrebno, in sicer v skladu s Konvencijo.
5. Pozvati k prizadevanjem za nadaljnje in novo financiranje razminiranja, vključno z inovativnimi načini financiranja.
6. Pozvati države pogodbenice, ki so v zaostanku z ocenjenimi prispevki za Konvencijo, naj rešijo ta problem, ob poudarjanju, da bi bilo treba politično zavezanost Konvenciji podpreti s finančnimi zavezami, ter pozvati države pogodbenice, ki to lahko storijo, naj zagotovijo prostovoljne prispevke za izvedbeno podporno pisarno Konvencije.

2) V zvezi s politično izjavo iz Angkorja (Siem Reap)

1. Zavezati se mednarodnemu redu, ki temelji na pravilih in izvira iz spoštovanja mednarodnega prava, tudi prava na področju človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava, ter podpreti neprekinjen večstranski dialog o razoroževanju.
2. Izraziti hvaležnost Kambodži za gostovanje pete konference o pregledu ter priznati njene številne izkušnje na vseh področjih razminiranja in njeno pripravljenost, da svoje izkušnje deli z drugimi državami.
3. Podpreti prednostno nalogo, ki jo predsedstvo Kambodže namenja univerzalizaciji, izvajanju člena 5 in pomoči žrtvam, ter opozoriti na podporo in pripravljenost EU za sodelovanje na teh področjih.
4. Ponovno izraziti odločno zavezanost spoštovanju normam boja proti protipehotnim minam in podpori univerzalizaciji Konvencije.
5. Opozoriti, da je vsaka uporaba protipehotnih min kjer koli, kadar koli in s strani katerega koli akterja za EU še naprej popolnoma nesprejemljiva.
6. Izraziti politično zavezanost držav pogodbenic izvajanju akcijskega načrta iz Angkorja (Siem Reap).
7. Izraziti obžalovanje, ker pri univerzalizaciji Konvencije po letu 2017 ni bilo napredka, saj 33 držav še vedno ni pristopilo h Konvenciji, in spodbuditi vse države pogodbenice in druge akterje, naj se ponovno zavzamejo za njeno univerzalizacijo.

8. Opozoriti na pomen partnerstev z vsemi akterji na področju razminiranja, tudi s civilno družbo, nacionalnimi organi, ki delujejo na področju razminiranja, in zasebnim sektorjem.
9. Potrditi, da tudi za improvizirane eksplozivne naprave, ki ustrezajo opredelitvi pojma protipehotnih min iz Konvencije, veljajo obveznosti iz Konvencije.
10. Poudariti, da je razminiranje pogosto bistveno za omogočanje socialno-ekonomskega razvoja, utrjevanja miru, stabilizacije in humanitarnega dostopa.
11. Zavezati se upoštevanju raznolikosti in enakosti spolov ter spodbuditi pristope, ki upoštevajo vidik spola in so občutljivi za konflikte, pri izvajanju vseh vidikov razminiranja, pa tudi v institucionalnih postopkih Konvencije.
12. Izraziti zaskrbljenost zaradi številnih žrtev protipehotnih min v obdobju po četrti konferenci o pregledu, naštetih najbolj prizadete države, primerjati podatke in trende s prejšnjimi leti ter iz tega pridobiti spoznanja za naslednjih pet let.
13. Preučiti koristi in okrepiti obstoječe sinergije z drugimi instrumenti v okviru mednarodnega humanitarnega prava, kot je Konvencija o pravicah invalidov, saj so ti instrumenti ključni elementi za pomoč žrtvam, in sicer za spodbujanje človekovih pravic in učinkovite enakopravne udeležbe invalidov v družbi.

3) *V zvezi z akcijskim načrtom iz Angkorja (Siem Reap)*

1. Obravnavati vse vidike izvajanja Konvencije, najboljše prakse za izvajanje Konvencije, univerzalizacijo, uničenje zalog in zadrževanje protipehotnih min, pregled in odstranjevanje miniranih območij, izobraževanje o tveganju zaradi min, pomoč žrtvam, mednarodno sodelovanje in pomoč ter ukrepe za zagotavljanje skladnosti.
2. Nadaljevati delo za odpravo vrzeli in izzivov, opredeljenih pri pregledu delovanja in stanja Konvencije, da bi skupaj pripravili predloge za inovacije ter izboljšali in okrepili izvajanje Konvencije v vseh njenih vidikih.

Poudariti, da razminiranje omogoča in podpira varnostna in humanitarna prizadevanja, stabilizacijo in socialno-ekonomski razvoj, pa tudi vračanje beguncev in celostno podporo žrtvam min.

3. Priznati prispevek nove agende za mir in pakta za prihodnost razminiranja. Priznati pomen posebnih partnerstev Konvencije z Združenimi narodi, Mednarodnim odborom Rdečega križa, Mednarodno kampanjo za prepoved protipehotnih min in Ženevskim mednarodnim centrom za humanitarno odstranjevanje min ter prispevek partnerstev s civilno družbo k podpori izvajanja Konvencije.
4. Opozoriti na prispevek Konvencije o pravicah invalidov, agende o ženskah, miru in varnosti ter ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov.
5. Spodbuditi zavezanost vseh držav pogodbenic, da bodo poleg odstranjevanja min v celoti izvajale in izpolnile svoje obveznosti iz Konvencije, vključno s sprejetjem ustreznih ukrepov pomoči, kadar to lahko storijo, za zagotovitev socialne in ekonomske rehabilitacije žrtev min.
6. Spodbuditi podporo za dialoge z nacionalnimi ali regionalnimi deležniki, da se nadalje izboljšata sodelovanje in pomoč pri izvajanju Konvencije ter spodbudijo strani, odgovorne za dobrobit skupnosti, prizadetih zaradi min, in preživelih, da se bodo s pomočjo okrepljenega dialoga in partnerstev bolje spopadale z izzivi, s katerimi se soočajo.
7. Spodbuditi razvoj politik, da bi bile žrtve min na nediskriminatoren način deležne kar najboljše pomoči, s katero bi se obravnavale posebne potrebe vseh civilistov, vključno z duševnim zdravjem in psihosocialno podporo.
8. Spodbuditi vključevanje vidika spola in upoštevanje različnih potreb in izkušenj ljudi v prizadetih skupnostih pri načrtovanju razminiranja.
9. Upoštevati okoljske in podnebne posledice vseh vidikov razminiranja, spodbuditi države pogodbenice, da te vidike prednostno obravnavajo v nacionalnih strategijah razminiranja in o njih poročajo, imenujejo informacijske točke v namenskih odborih ter v nacionalnih načrtih za odzivanje na nesreče obravnavajo onesnaženost z minami in razminiranje. Spodbuditi akterje, naj te vidike upoštevajo pri svojih ukrepih in projektih.

10. V zvezi s tem upoštevati mednarodne standarde za razminiranje in politična priporočila Ženevskega mednarodnega centra za humanitarno odstranjevanje min (GICHD).
11. Zagotoviti spoštovanje ključnih načel pri razminiranju, vključno s preglednostjo, odgovornostjo, uspešnostjo in učinkovitostjo, vključevanjem in občutljivostjo na konflikte.

Spodbujati in iskati načine za izkoriščanje najboljših praks, pridobljenih na podlagi izkušenj in izmenjav na vseh ravneh.
12. Podpreti inovativne pristope, na primer nove finančne mehanizme in mehanizme financiranja pomoči za razminiranje.
13. Spodbuditi sprejetje ukrepov za okrepitev postopka iz člena 5, da bi se bolje odzvali na izzive, s katerimi se soočajo zadevne države, in jim učinkovito pomagali pri pravočasnem izpolnjevanju njihovih obveznosti.
14. Podpreti povečanje finančne in tehnične podpore za odstranjevanje min in pomoč žrtvam min.
15. Potrditi, da je treba improvizirane protipehotne mine prijaviti in odstraniti z razminiranjem v skladu z obstoječimi obveznostmi.
16. Opozoriti, da vprašanje nezakonite uporabe improviziranih eksplozivnih naprav, ki ustrezajo opredelitvi pojma protipehotnih min iz Konvencije, predstavlja izjemno pomemben pomislek, ki bi ga bilo treba obravnavati v naslednjem akcijskem načrtu, še posebej na področju izobraževanja o tveganju zaradi min.
